

Programmet för rättsliga frågor

2017/18:FPM127

Justitiedepartementet

2018-06-27

Dokumentbeteckning

COM (2018) 384

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för rättsliga frågor

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 30 maj 2018 ett förslag till ett nytt program för rättsliga frågor. Programmet är en del av EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027. Tillsammans med programmet för rättigheter och värden ingår programmet för rättsliga frågor i en fond för rättsliga frågor, rättigheter och värden. Kommissionen föreslår att programmet ska ha ett anslag för sjuårsperioden på 305 miljoner euro, av totalt 947 miljoner euro för fonden. Huvudsyftet med programmet för rättsliga frågor är att stödja straff- och civilrättsligt samarbete, främja rättslig utbildning och underlätta tillgång till rättslig prövning för alla.

Regeringen välkomnar, inom ramen för regeringens vägledande prioritering om en väsentligt minskad EU-budget i nästa fleråriga budgetram, förslagets huvudsakliga inriktning.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade den 2 maj 2018 ett förslag till flerårig budgetram för EU för perioden 2021–2027 (se faktapromemoria 2017/18:FPM99), vilket har följts upp med sektorsspecifika förslag. Den 30 maj presenterade kommissionen ett paket med förslag på temat ”investera i människor”, där bl.a. programmet för rättsliga frågor ingår. Programmet för rättsliga frågor föreslås ingå i samma fond som programmet för rättigheter och värden. Kommissionen har bedömt att de två programmen inte kan slås

samman till ett enda program pga. de undantag som Danmark, Irland och Storbritannien har på det rättsliga området.

2017/18:FPM127

Programmet för rättsliga frågor inrättades genom förordning (EU) 1382/2013 och i detta förslag föreslår kommissionen att programmet ska förlängas till nästa fleråriga budgetram (2021–2027).

1.2 Förslagets innehåll

Programmet för rättsliga frågor är ett finansieringsprogram inom ramen för EU:s fleråriga budgetram. Programmets övergripande mål är att:

- 1) underlätta och stödja rättsligt samarbete i civilrättsliga och straffrättsliga frågor och att främja rättsstatsprincipen, inbegripet genom att stödja insatser för att effektivisera de nationella rättssystemen och verkställigheten av avgöranden.
- 2) stödja och främja rättslig utbildning, i syfte att främja en gemensam kultur i rättsligt, judiciellt och rättsstatligt hänseende.
- 3) underlätta faktisk tillgång till rättslig prövning för alla och effektiva rättsmedel, inbegripet på elektronisk väg, genom att främja effektiva civilrättsliga och straffrättsliga förfaranden och genom att främja och stödja brottsoffers rättigheter samt misstänkta och tilltalade personers processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden.

Programmet har under innevarande fleråriga budgetram (2014–2020) samma tre mål samt målet *att stödja initiativ på området för narkotikapolitik när det gäller rättsligt samarbete och brottsförebyggande aspekter*. Kommissionen föreslår att narkotikafrågorna flyttas i nästa fleråriga budgetram (2021–2027) flyttas från detta program och till fonden för inre säkerhet.

Kommissionen föreslår att programmet även fortsättningsvis ska genomföras genom direkt förvaltning, vilket innebär att kommissionen administrerar det självt. Stödberättigade är bl.a. rättsliga enheter i EU:s medlemsstater och tredjeländer som är associerade med programmet samt EU-byråer och internationella organisationer. Kommissionen ska ta fram årliga arbetsprogram som ska antas genom genomförandeakter. I detta arbete ska kommissionen bistås av en kommitté med representanter från medlemsstaterna.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ingen påverkan på svenskt regelverk förutses. Förslaget innebär direkt tillämpning av beslutad rättsakt.

För budgetära konsekvenser av förslaget till flerårig budgetram för EU 2021-2027 som helhet se faktapromemoria 2017/18:FPM99.

Kommissionen föreslår att programmets budget ska vara 305 miljoner euro för perioden 2021–2027. Det motsvarar ca 120 miljoner kronor i utgifter för statens budget som belastar UO27 EU-avgiften. Detta är en minskning i förhållande till innevarande period när programmet uppgick till 378 miljoner euro (båda uttryckta i löpande priser). Detta kan till viss del förklaras med att programmet för innevarande budgetram också innehåller ett mål om att stödja initiativ på området för narkotikapolitik när det gäller rättsligt samarbete och brottsförebyggande aspekter.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

I syfte att uppnå en kraftigt minskad EU-budget när Storbritannien lämnar EU förordar regeringen en minskning av den totala kostnadsvolymen för åtgärderna i programmet för rättsliga frågor jämfört med motsvarande åtgärder under innevarande budgetperiod. Regeringen anser att denna prioritering bör vara vägledande i förhandlingen om programmet. För svenska ståndpunkter gällande förslaget till flerårig budgetram för EU 2021-2027 som helhet se faktapromemoria 2017/18:FPM99.

Inom ramen för den vägledande prioriteringen om en minskad budget välkomnar regeringen att kommissionen lämnat förslag till program som syftar till att stärka samarbetet på det rättsliga området. Regeringen anser att ett gemensamt agerande inom delar av området rättsliga och inrikes frågor kan ha ett europeiskt mervärde. Framför allt åtgärder som bidrar till förbättrat rättsligt samarbete medlemsstaterna emellan, till att öka ömsesidigt förtroende för medlemslänternas rättsliga system och ett effektivare genomförande av beslutade åtgärder. Detta kan t.ex. uppnås genom utbildningsåtgärder och en mera utvecklad metod för utvärdering.

Regeringen kan stödja att narkotikafrågor i nästa fleråriga budgetram hanteras inom ramen för fonden för inre säkerhet.

En närmare analys av hela förslaget behöver göras innan regeringen kan ta närmare ställning till förslagets enskilda delar.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Som rättslig grund har kommissionen angett artiklarna 81(1), 81(2) och 82(1) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt antar förordningen. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Programmet för rättsliga frågor inrättades genom förordning (EU) 1382/2013 och i detta förslag föreslår kommissionen att programmet ska förlängas till nästa fleråriga budgetram (2021–2027).

Programmet syftar till att stödja civilrättsligt och straffrättsligt samarbete, främja rättslig fortbildning och underlätta tillgång till rättslig prövning för alla. Målet är att åtgärderna ska ge ett europeiskt mervärde, till exempel genom att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstater och öka det gränsöverskridande samarbetet på området inom unionen. De målsättningarna kan inte uppnås på nationell nivå.

Lagstiftningsaktens mål uppnås därför bättre på unionsnivå. Regeringen delar således kommissions bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Innehållet i förslaget till program för rättsliga frågor kommer att förhandlas i en ad hoc-arbetsgrupp för finansieringsinstrument på området rättsliga och inrikes frågor. Horisontella frågor, inklusive programmets budget, kommer att förhandlas i ad hoc-arbetsgruppen för MFF. Inga datum är ännu kända.

4.2 Fackuttryck/termer